

**Ἀρχόμενος ἄρχεις (Πλουτ. Ηθ. 813e): όψεις της πλουτάρχειας
πολιτικής σκέψης μέσα από το μοντέλο του ιδανικού πολιτικού**

Παναγιώτης Βαρδάκας

Υπ. Δρ. Κλασικής Φιλολογίας ΑΠΘ

pan.vardakas@gmail.com

Το έργο «Πολιτικά Παραγγέλματα» ανήκει στον κύκλο των πραγματειών του Πλουτάρχου που είναι γνωστές με τον γενικό τίτλο *Ηθικά*. Πρόκειται για μια πολιτική πραγματεία με διδακτικό περιεχόμενο, μέσα από την οποία ο συγγραφέας θεμελιώνει την προσωπική του αντίληψη σχετικά με τον ιδανικό πολιτικό άνδρα και κατά συνέπεια την ιδανική διακυβέρνηση της πόλης. Λαμβάνοντας υπ' όψιν το ιστορικό πλαίσιο συγγραφής του έργου, αναδεικνύεται η ανάγκη επαναπροσδιορισμού της πολιτικοφιλοσοφικής σκέψης, με μια διαφορετική οπτική προσέγγισης. Ο Έλληνας πολιτικός δεν είναι ανεξάρτητος και ελεύθερος στην άσκηση των καθηκόντων του αλλά *ἀρχόμενος ἄρχει* (Πλουτ., Ηθ. 813d-e), πράγμα που σημαίνει πως η διοίκηση της ελληνικής πόλης καθορίζεται και ελέγχεται από τις διαθέσεις του ρωμαϊκού *imperium*. Η εδαφική κυριαρχία και πολιτική ανεξαρτησία είναι υπό διαπραγμάτευση, και ανάλογα με τον τρόπο διακυβέρνησης της πόλης, μπορεί να κινείται μεταξύ της σχετικής ελευθερίας και της απόλυτης σκλαβιάς. Αυτό επαφίεται αποκλειστικά και μόνο στον πολιτικό και στον τρόπο άσκησης της εξουσίας από αυτόν. Πως μπορεί άραγε να καταστεί ιδανικός, εκείνος ο πολιτικός που λειτουργεί μέσα σε ένα ασφυκτικά πιεστικό πλαίσιο πολιτικής δράσης και με άνωθεν περιορισμούς; Μπορεί να λειτουργήσει προς όφελος του λαού μια διακυβέρνηση υποταγμένη πλήρως στην ξένη κυριαρχία; Η πλουτάρχεια πολιτική σκέψη, επηρεασμένη από την προγενέστερη πολιτική θεωρία και πράξη, κινείται στο πλαίσιο του ρεαλισμού, και αναλαμβάνει, κατά κάποιον τρόπο, το ρόλο του πνευματικού καθοδηγητή στο νέο κόσμο της ρωμαϊκής ηγεμονίας. Στην παρούσα ανακοίνωση, επιχειρείται η προσπάθεια να αποτυπωθεί και να περιγραφεί η εικόνα του ιδανικού πολιτικού, μέσα σε ιδιαίτερες συνθήκες πολιτικής και κοινωνικής ζωής, όπως τουλάχιστον τις οριοθετούσε ο συγγραφέας. Προσδιορίζονται και αναλύονται η πολιτική ιδεολογία και οι φιλοσοφικές αντιλήψεις του Πλουτάρχου, με κριτήριο την χάραξη μιας υπεύθυνης πολιτικής στάσης και διακυβέρνησης· πως δηλαδή να ασκείται η εξουσία σε καθεστώς ξένης εποπτείας.